

**РЕЗУЛЬТАТИ ОПИТУВАННЯ СТУДЕНТІВ ЩОДО
ЗАДОВОЛЕНOSTІ ЯКІСТЮ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ
СПЕЦІАЛЬНОСТІ 076 «ПІДПРИЄМНИЦТВО, ТОРГІВЛЯ ТА БІРЖОВА
ДІЯЛЬНІСТЬ / ПІДПРИЄМНИЦТВО ТА ТОРГІВЛЯ»
ЗА ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЮ ПРОГРАМОЮ «ЕКОНОМІКА БІЗНЕСУ»
ПЕРШОГО (БАКАЛАВРСЬКОГО) РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ**

Протягом періоду з 02 по 08 вересня 2024 року було проведено опитування здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти щодо рівня їхньої задоволеності якістю виробничої практики у 2023-2024 навчальному році.

Опитування проводилось відповідно до ст. 16 Закону України «Про вищу освіту», на виконання п. 4.4 положення «Про освітні програми в Національному університеті «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», п. 5.2 положення «Про гарантії освітньої програми, групу забезпечення спеціальності та проектну групу Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», п. 2.3 положення «Про внутрішню систему забезпечення якості освіти Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка».

В опитуванні взяли участь студенти 4-го курсу (3-го на 2023-2024 н.р.) всіх форм навчання 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність». Загалом було опитано 16 осіб, що становить 94,1%.

Оскільки вибірка охопила переважну більшість студентів, результати опитування можна вважати репрезентативними. Всі респонденти навчаються за освітньо-професійною програмою «Економіка бізнесу», що дозволяє отримати узгоджені дані щодо їхнього досвіду проходження виробничої практики.

Результати опитування можуть бути використані для подальшого вдосконалення організації виробничої практики, а також для оцінки її ефективності з точки зору отриманих студентами навичок і відповідності програмних результатів навчання вимогам ринку праці.

Методика проведення опитування аналогічна попереднім:

- опитування використання Гугл-форм;
- забезпечення абсолютної анонімності учасників опитування;
- відсутність ідентифікації / персоніфікації респондента;
- усунення впливу на респондентів;
- недопущення випадків упередженості чи викривлення думок.

Перелік наведених в анкеті питань сформовано за рекомендаціями практичного психолога Полтавської політехніки. За структурою відповідей на питання, передбачалось наступне:

- вираження позитивної / негативної оцінки;
- виставлення диференційованої бальної оцінки (відповідно до шкали оцінювання);

– висловлення власних коментарів щодо задоволеності респондентів якістю освітнього процесу, зауважень та побажань з покращення освітнього процесу (за кожною навчальною дисципліною).

Отже, результати проведеного опитування можна вважати неупередженими та адекватними, а отриманий результат задоволеності якістю освітнього процесу - релевантним.

Перелік питань опитувальника респондентів, наведено в таблиці 1.

Таблиця 1 – Рекомендований перелік питань

№ з/п	Питання	Рекомендована форма відповіді
1	Чи відповідала база практики Вашим очікуванням?	Так, повністю / частково / ні
2	Чи були завдання практики зрозумілими та посильними для виконання?	Так / частково / ні
3	Чи сприяла практика закріпленню знань, отриманих у навчальних дисциплінах?	Так / частково / ні
4	Чи забезпечувала база практики необхідні умови для виконання поставлених завдань?	Так, повністю / частково / ні
5	Як Ви оцінюєте загальний рівень організації практики?	Відмінно / добре / задовільно / незадовільно
6	Чи отримували Ви достатньо консультацій від керівників практики (від університету та підприємства)?	Так, обидва / лише від університету / лише від підприємства / ні
7	Які знання/навички Ви вважаєте найбільш корисними, отриманими під час практики?	Поле для відповіді
8	Чи сприяла практика розвитку таких компетентностей: 1. Практичних навичок у фаховій сфері 2. Уміння працювати в команді 3. Комунікаційних навичок 4. Розуміння бізнес-процесів у фаховій сфері	Так / ні
9	З якими труднощами Ви зіткнулися під час проходження практики?	Поле для відповіді
10	Що, на Вашу думку, можна покращити в організації практики?	Поле для відповіді
11	Чи порекомендували б Ви обрану базу практики для інших студентів?	Так / ні
12	Загальна оцінка проходження практики	Відмінно / добре / задовільно / незадовільно

Було проведено аналіз розподілу відповідей, який представлено у відсотковому співвідношенні відповідно до рівня задоволеності (для питань із двома/трьома варіантами відповіді) та середньозваженого рівня задоволеності (для

питань із використанням оціночної шкали). Отже, підсумковий показник задоволеності якістю освіти враховував лише «високий» рівень. Індивідуальні коментарі респондентів бралися до уваги під час аналізу, однак не включалися до узагальнених оціночних показників.

Відповідно за результатами проведеного опитування студентів 4 курсу загальний показник задоволеності якістю проведення виробничої практики склав 81,25%. Узагальнений результат опитування респондентів за кожним з 12 представлених питань (окрім власних коментарів по дисциплінам) представлено у таблиці 2.

Таблиця 2 – Результат опитування студентів спеціальності 076 першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за ОПП «Економіка бізнесу»

№ з/п	Питання	Рівень задоволеності, %
1	Чи відповідала база практики Вашим очікуванням?	93,75
2	Чи були завдання практики зрозумілими та посильними для виконання?	81,25
3	Чи сприяла практика закріпленню знань, отриманих у навчальних дисциплінах?	93,75
4	Чи забезпечувала база практики необхідні умови для виконання поставлених завдань?	100
5	Як Ви оцінюєте загальний рівень організації практики?	93,75
6	Чи отримували Ви достатньо консультацій від керівників практики (від університету та підприємства)?	100
8	Чи сприяла практика розвитку таких компетентностей: 1. Практичних навичок 2. Уміння працювати в команді 3. Комунікаційних навичок 4. Розуміння бізнес-процесів	81,25 75,00 93,75 81,25
11	Чи порекомендували б Ви обрану базу практики для інших студентів?	93,75
12	Загальна оцінка проходження практики	81,25

Аналіз задоволеності студентів виробничою практикою свідчить про високий рівень відповідності бази практики їхнім очікуванням, що підтверджується результатом у 93,75%. Це пояснюється відповідністю профілю навчання, можливістю ознайомлення з реальними бізнес-процесами та сучасними умовами праці. Водночас окремі студенти зазначали обмежені можливості для самостійної ініціативи та недостатній доступ до внутрішніх процесів підприємства. Чіткість та посиленість завдань відзначили 81,25% студентів, що свідчить про їхню загальну зрозумілість, допомогу керівників практики та відповідність рівню підготовки студентів, хоча певні труднощі могли виникати через недостатню деталізацію

завдань або необхідність додаткових пояснень.

Практика сприяла закріпленню теоретичних знань, що відображено у високому рівні задоволеності (93,75%). Студенти змогли застосувати отримані знання на практиці, розглянути реальні кейси. База практики повною мірою забезпечувала необхідні умови для виконання завдань, про що свідчить 100% рівень задоволеності, адже студенти мали доступ до сучасного обладнання, інформаційних ресурсів та комфортних умов праці. Загальний рівень організації практики оцінили на 93,75%, що зумовлено чітким розподілом завдань і відповідністю програми практики реальним умовам, хоча певні бюрократичні аспекти могли ускладнювати організаційний процес.

Студенти отримували достатньо консультацій від керівників практики, що підтверджується рівнем задоволеності у 100%. Це свідчить про активну підтримку як з боку університету, так і з боку наставників на підприємствах. Розвиток професійних компетентностей оцінено на різних рівнях: формування практичних навичок у торгівлі (81,25%) зумовлене реальними завданнями, хоча обмеженість тривалості практики могла вплинути на глибину опанування цих навичок. Уміння працювати в команді студенти оцінили на 75,0%, оскільки командна робота була частиною завдань, проте не всі практиканти мали змогу працювати в групах. Комунікаційні навички значно покращилися, що відображено у рівні задоволеності 93,75%, оскільки виконання завдань вимагало активного спілкування з колегами та клієнтами. Розуміння бізнес-процесів у торгівлі оцінено на 81,25%, адже практика надала можливість аналізувати реальні процеси, хоча деякі аспекти залишилися закритими для студентів.

Високий рівень рекомендації бази практики для інших студентів (93,75%) свідчить про загальне задоволення студентів отриманим досвідом, хоча індивідуальні труднощі, пов'язані зі специфікою підприємства, могли вплинути на окремі оцінки. Загальна оцінка проходження практики становить 81,25%, що пояснюється цінністю набутого досвіду та можливістю застосування отриманих знань, однак обмеженість у виборі завдань і часткова закритість окремих аспектів роботи підприємств могли вплинути на остаточні враження студентів.

При цьому, коментуючи труднощі, з якими студенти зіткнулися під час проходження практики, вони відзначають наступні позитивні риси та характеристики:

- Обмежений доступ до внутрішніх процесів підприємства – деякі аспекти роботи залишилися закритими для студентів через комерційну таємницю або внутрішню політику компанії.
- Відсутність можливості ротації між відділами – деякі студенти хотіли б отримати досвід у кількох напрямках, але їх закріпили лише за одним відділом.
- Велика кількість рутинних завдань – окремі учасники очікували більшої кількості аналітичних або стратегічних завдань, тоді як частина роботи

була пов'язана з операційною діяльністю.

- Рідкісна зворотна комунікація з керівниками на підприємстві – хоча консультації були доступними, деякі студенти зазначали, що хотіли б отримувати більше оперативного фідбеку.
- Відмінності між теоретичними знаннями та реальними процесами – іноді певні аспекти роботи на підприємстві відрізнялися від того, що вивчалось на лекціях, що вимагало додаткової адаптації.
- Потреба в самостійному пошуку інформації – хоча керівники практики надавали підтримку, студентам доводилося самостійно розбиратися з деякими питаннями, що одночасно було і викликом, і корисним досвідом.

Водночас, відзначаючи аспекти, які, на думку студентів, можна покращити в організації практики, вони відзначають наступні характеристики:

- Розширення можливостей ротації між відділами – надання студентам змоги ознайомитися з роботою різних підрозділів для кращого розуміння бізнес-процесів.
- Чіткіші інструкції щодо завдань – у деяких випадках студенти зазначали, що додаткові пояснення до завдань могли б допомогти швидше адаптуватися.
- Збільшення інтерактивних форматів навчання – більше практичних кейсів, майстер-класів або участі в реальних проєктах підприємства.
- Розширення можливостей зворотного зв'язку – організація регулярних зустрічей або обговорень із керівниками практики для аналізу виконаних завдань і отримання рекомендацій.
- Більша тривалість практики – деякі студенти вважали, що за відведений час вони не змогли повною мірою ознайомитися з усіма аспектами роботи підприємства.
- Розширення доступу до внутрішніх даних – надання студентам можливості працювати з більш глибокими аналітичними даними підприємства (в межах допустимого).

Підсумовуючи аналіз опитування студентів рівнем задоволеності проходження виробничої практики по першому рівню вищої освіти, отримані результати в цілому відображають доволі високий рівень задоволеності якістю її організації та проведення. Студенти позитивно оцінили відповідність баз практики їхнім очікуванням, зрозумілість та доступність завдань, а також сприяння практики закріпленню отриманих знань. Крім того, відзначено високий рівень організації практики, належну підтримку керівників від університету та підприємств, а також можливість здобуття практичних навичок у сфері торгівлі та бізнесу.

Разом з тим, отримані результати будуть взяті до уваги при підготовці оновлення методичних вказівок щодо змісту та організації виробничої практики. Наведені оцінки та окремі коментарі здобувачів акцентують увагу на наступному:

1. Необхідність чіткішої деталізації деяких завдань практики, оскільки окремі

студенти зазначали, що іноді інструкції потребували додаткових пояснень. Це дозволить забезпечити ще більшу ефективність виконання практичних завдань.

2. Бажаність розширення можливостей для самостійної ініціативи студентів під час проходження практики. Незважаючи на те, що більшість завдань відповідала навчальній програмі, окремі респонденти висловили побажання мати більше автономії в роботі та пропозиції власних ідей.
3. Посилення інтеграції студентів у реальні бізнес-процеси на підприємствах, що дозволить їм отримати ще більш практично орієнтований досвід. Деякі респонденти зазначили, що доступ до окремих аспектів роботи підприємств був обмеженим, що могло впливати на повноту отриманого досвіду.

Таким чином, результати опитування підтверджує ефективність організації виробничої практики, водночас надаючи рекомендації щодо її подальшого вдосконалення.

НПП, які виступають координаторами виробничої практики, рекомендовано наступне:

1) запровадити додаткові пояснення до завдань через методичні матеріали або консультації для студентів, що сприятиме кращому розумінню завдань та підвищенню якості виконання.

2) розширити можливості для самостійної ініціативи студентів. Це можна досягти, надавши студентам більше можливостей проявляти ініціативу під час практики, пропонуючи власні ідеї та рішення, а також запровадивши практичні кейси, у яких студенти зможуть аналізувати та пропонувати шляхи вирішення реальних бізнес-завдань.

3) підвищити рівень інтеграції студентів у бізнес-процеси. Це передбачає поглиблену співпрацю з підприємствами для забезпечення студентів доступом до ширшого спектра реальних бізнес-процесів, а також впровадження практичних завдань, що передбачають роботу з внутрішніми даними підприємств (у межах допустимого рівня доступу).

Застосування цих рекомендацій сприятиме подальшому покращенню організації виробничої практики та забезпеченню її відповідності сучасним вимогам ринку праці. Дані результати опитування студентів довести до відома усіх НПП кафедри економіки, підприємництва та маркетингу, обговорити на засіданні кафедри та розмістити на сторінці кафедри для публічного ознайомлення усіх зацікавлених сторін.

Завідувач кафедри економіки, підприємництва
та маркетингу, к.е.н., доцент

Марина ЧИЖЕВСЬКА

Гарант освітньої-професійної програми
«Економіка бізнесу», к.е.н., доцент

Олександр ХАДАРЦЕВ